

ผักหวานเมา

Urobotrya siamensis Hiepko

OPILIACEAE

ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางบก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางบก จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ผักเหลียง

Gnetum gnemon L. var. *tenerum* Markgr.

GNETACEAE

ชื่ออื่น : เซลียง เรียนแก่ ผักกะเหรี่ยง ผักเมี่ยง เหมียง

ไม้พุ่ม สูง 2-3 เมตร ไม่ผลัดใบ ตามข้อตามลำต้นและกิ่งงอกคล้ายข้อต่อกระดูก ใบ เดี่ยว เรียงตรงข้าม สลับตั้งฉาก รูปรีแกมรูปขอบขนาน แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ดอกแยกเพศอยู่ต่างต้น ออกจากช่อใบ เป็นกลุ่มเรียงเป็นชั้นๆ สีเขียวอมเหลือง ออกบนแกนช่อยาว ไม่แตกแขนง ดอกเพศผู้รูปทรงกระบอก ดอกเพศเมียรูปทรงกลม ผล รูปไข่แกมรูปรี ออกดอกเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ และติดผลเดือนมีนาคมถึงเมษายน

ข้อมูลอ้างอิง : http://biodiversity.forest.go.th/index.php?option=com_dofplant&id=2300&view=showone&Itemid=59

ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตรกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตรกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

Ficus variegata Blume

MORACEAE

ไม้ต้นใหญ่ ไม้อาศัยไม้อื่น ผลัดใบช่วงสั้น สูงได้ถึง 30 เมตร เรือนยอดค่อนข้างแน่น ลำต้นเป็นลำต้นตรง มีพุ่มพองแผ่กว้างตามอายุ เปลือกสีเทาอ่อนถึงน้ำตาลออกชมพู เรียบหรือขรุขระเล็กน้อย เปลือกในสีส้มอ่อน มียางสีขาวจำนวนมาก ใบ กว้าง 4-12 เซนติเมตร ยาว 9-25 เซนติเมตร ออกสลับ (ใบบนๆ ออกกึ่งตรงข้าม) เรียงเวียน รูปไข่กว้างหรือแคบ หรือขอบขนานแกมรี ปลายทู่หรือเรียวแหลม โคนทู่หรือรูปหัวใจไม่เบี้ยว ขอบเรียบหรือจักซี่ฟันตื้นห่างๆ ใบแก่เนื้อคล้ายหนังบาง เกี้ยงหรือมีขนอ่อนบนเส้นใบด้านบน มีขนอ่อนเล็กๆ บนเส้นใบด้านล่าง เส้นใบจากโคนยาว 1/4-2/3 ของใบ มักไม่เท่ากัน เป็นมุมแหลมชัน แตกแขนง ไม่ยาวไปถึงขอบ มีต่อมไขที่ซอกใบ เส้นใบข้าง 4-9(12) คู่ เป็นวง เส้นใบย่อยคล้ายชั้นบันไดหรือกึ่งร่างแห เห็นได้ด้านบน ฐานด้านล่าง ก้านใบยาว 3-12 เซนติเมตร เกี้ยงหรือมีขนอ่อน มีสะเก็ด หูใบยาว 0.5-1.5 เซนติเมตร ร่วงเร็ว กิ่งต้นหรือพบน้อยกึ่งกลาง มีขนละเอียดเมื่ออ่อน ต่อไปเป็นสะเก็ด ผล ขนาด 2.5-3.5(5) เซนติเมตร มีก้านช่อดาว 2-6 เซนติเมตร ออกเป็นช่อแน่นบนปุ่มแข็งหรือบนลำต้นใหญ่ลำ ยาวได้ถึง 7 เซนติเมตร ทั้งหมดนี้พบตามลำต้นและกิ่งใหญ่ๆ ตั้งแต่ระดับพื้นดินถึงเรือนยอดต่ำๆ ผลทรงกลมถึงรีหรือรูปลูกแพร์ ปลายแบนหรือบวม มีช่องเปิดบน เส้นผ่านศูนย์กลาง 3-4 มิลลิเมตร ค่อนข้างเรียวไปยังโคน เป็นคอก ผลเล็กเรียวยาวได้ถึง 8 มิลลิเมตร มักมีสันและขีดจางๆ สุกสีชมพูหรือแดงเข้ม มีจุดสีขาวเล็ก หรืออาจจะยังมีสีเขียวสด แม้ว่าสุกเต็มที่ เกี้ยงหรือมีขนอ่อนละเอียด พบทั่วไปในป่ารุ่นและป่าผลัดใบ-ป่าไผ่ หรือ ป่าดิบที่ถูกทำลาย สูงได้ถึง 1,500 เมตร มักพบใกล้ลำธาร หรือใกล้ชายฝั่งแม่น้ำ

ข้อมูลอ้างอิง: การ์ดเนอร์, ไจมอน ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z)-กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2561, 880 หน้า

ภาพประกอบ: ศูนย์วิจัยและพัฒนาวิทยาการอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวิทยาการอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ไม้ต้น หรือพบน้อยเป็นไม้พุ่ม ไม้ผลัดใบ เมื่อแก่มีกมพูพอน พบน้อยมีรากค้ำยัน เปลือก เรียบถึงแตก มักเป็นเกล็ดบางคล้ายกระดาษ ใบ ออกตรงข้าม หรือพบบ้างออกเป็นวงรอบข้อ ขอบเรียบ เส้นใบ 16-25 คู่ เส้นขอบใบ 1 เส้น ไม่มีหูใบ ดอก สีขาวถึงเขียวอ่อน หรือออกเหลือง ขนาดเล็ก ดอกสมบูรณ์เพศ มีกลีบเลี้ยง 5-6 กลีบ กลีบดอก 5-6 กลีบ ไม่มีก้านดอก ถ้วยฐานดอกสูงประมาณ 3 มิลลิเมตร กลีบดอกยาว 1.5-4 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้และเกสรเพศเมียยาว 4-13 มิลลิเมตร ก้านเกสรเพศเมียยาว 5-7 มิลลิเมตร ผล ทรงกลมถึงรูปไข่ หรือทรงลูกข่าง ปลายมักนูน มีกลีบเลี้ยงติดทน เมื่อสุกสีขาว หรือดำอมม่วงแดง เนื้อหนาแน่นถึงเนื้อนุ่ม เมล็ดใหญ่ 1-2 เมล็ด พบในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, โฮมอนด์ ไม้กลางแจ้ง เล่ม 3 (Mo-Z).-กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า
ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชื่อพื้นเมือง : จำปาทอง ฝาละ สะลัดง

ไม้ต้น สูงได้ถึง 20 เมตร กิ่งก้านมีขนนุ่ม ใบ เดี่ยว แผ่นกว้าง รูปไข่ ขนาดกว้าง 4-10 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร โคนเบี้ยว ปลายใบเรียวแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบมีขนนุ่มทั้งสองด้าน เส้นใบแตกจากโคนใบ 5-7 เส้น ก้านใบยาว 1-2 เซนติเมตร มีขนนุ่ม ดอก สีขาว หรือเหลือง ออกเป็นช่อตามซอกใบ ช่อดอกยาว 2-7 เซนติเมตร ดอกย่อย 3-15 ดอก ขนาดยาว 1.5-2.5 เซนติเมตร กลีบรองดอกเชื่อมกันเป็นถ้วย กลีบดอก 7-10 กลีบ มีขนนุ่ม เมื่อบานม้วนออกด้านนอก เกสรเพศผู้ 7-10 อัน สีเหลือง เกสรเพศเมีย 1 อัน ปลายเป็นก้อนกลม ผล เป็นผลสด ผลแก่สีม่วงดำ รูปรี ขนาดกว้าง 5-8 มิลลิเมตร ยาว 8-14 มิลลิเมตร เมล็ด 1-2 เมล็ด

ข้อมูลอ้างอิง : http://www.qsbj.org/Database/Botanic_Book%20full%20option/search_detail.asp?botanic_id=1410

ภาพประกอบ : http://www.qsbj.org/Database/Botanic_Book%20full%20option/search_detail.asp?botanic_id=1410

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ไม้ต้น สูงถึง 20 เมตร มีพุ่มสูงถึง 1 เมตร เปลือกสีน้ำตาล เรียบถึงลอกรุ่งริ่ง ใบ ใบกว้าง 4-16 เซนติเมตร ยาว 5-30 เซนติเมตร รูปไข่ถึงไข่กลับ กว้าง ปลายกลมหรือ แหลมสั้น โคนรูปหัวใจเบี้ยว เนื้อคล้ายหนังบาง มีขน กระจายบนเส้นกลางใบ ด้านบน ด้านล่างขนหายบาง เส้นโคนใบ 5-7 เส้น เส้นใบข้าง 7-12 คู่ เส้นใบ ย่อยเป็นชั้นบันไดนูนด้านล่าง ก้านใบ ยาว 2-4 เซนติเมตร ขนแน่นเป็นร่อง ด้านบน กิ่งเป็น สีเขียวอ่อนอมมีขนสี สนิม ดอก สีเขียวอ่อนถึงเหลือง อมครีม เป็นช่อกระจุกสั้น แตกกิ่ง 1-3 กิ่ง มี 1-5 ดอก ขนแน่น ไม่มีก้านดอก อดดอกรูปทรงกระบอก โคน ป่อง มีขน สีสนิม ดอกมีส่วนตัวต่างๆ 4-5 เกสรเพศผู้ เกสรตัวเมีย ยกเว้นที่โคนแกนอับเรณู ก้านชูอับเรณูหนา ไปยังโคน จานฐานดอกมี 5-6 พู ก้านเกสรเพศเมีย มีขน ผล รูปไข่แกมรี กว้าง 1.6-2 เซนติเมตร ยาว 2.6-3.2 เซนติเมตร เป็นร่อง มีขนแน่นเมล็ด มีเยื่อใส ชุ่มน้ำ พบในป่าดิบที่ต่ำ และป่าดิบเขาสูงถึง 1,500 เมตร

ข้อมูลอ้างอิง : การ์เนอร, โฆมอน ฟินดา ลิทิสุนทร กองงานดา ชยาเขต ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม - พิมพ์ครั้งที่ 1-กรมพญา :โครงการจัดพิมพ์คปพ. 2558, 768 หน้า
ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ฝาละมีเล็ก

Alangium rotundifolium (Hassk.) Bloemb.

CORNACEAE

ไม้ต้น สูง 18(28) เมตร กิ่งเล็กห้อยลง เปลือกสีเทาเข้ม เกลี้ยง มีช่องอากาศนูน เปลือกในมีจุดสีส้ม และครีม ใบ รูปไข่หรือกลม กว้าง 4-15 เซนติเมตร ยาว 4-20 เซนติเมตร ปลายแหลมสั้น ขอบเป็นพู่หรือจักซี่ฟัน ค่อนข้างใหญ่ เกลี้ยงหรือมีขนบนเส้นกลางใบด้านล่าง ใบแก่บางคล้ายกระดาษ ด้านล่างมีขนสีทองนุ่ม แน่น และบนเส้นกลางใบด้านบน เส้นใบข้าง 4-7 คู่ เส้นร่างแหใบชัด ก้านใบยาว 1.3-4 เซนติเมตร มีขนแน่น ดอก ขนาด 1-1.8(2.4) เซนติเมตร สีเหลืองอ่อน แล้วเปลี่ยนเป็นสีส้มแก่ กลิ่นหอม ออกเป็นช่อแตกกิ่ง มี 5-18 ดอก ก้านช่อ ยาวถึง 4 เซนติเมตร ก้านดอกยาว 0.5-1.5 มิลลิเมตร อดดอกทรงแฉกโคนป่องชัด หลอดกลีบเลี้ยงยาว ประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายหลอดแยกเป็นแฉกเล็กๆ ยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร มีขนแน่น กลีบดอก 7-9 กลีบ ยาว 17-28 มิลลิเมตร บิดและม้วนไปด้านหลัง ด้านนอกมีขน ด้านในมีขนที่ครึ่งล่าง เกสรเพศผู้ 7-9 อัน ยาว 15-25 มิลลิเมตร ไม่หนาที่โคน มีขนสีเงิน แน่น ส่วนที่แกนอับเรณูมีขน ก้านเกสรเพศเมียยาว 14-23 มิลลิเมตร เกลี้ยง จานฐานดอกสูงประมาณ 2 มิลลิเมตร มีสัน ผล ขนาด 1.7-2.8 เซนติเมตร ไม่มีขน มี 1 เมล็ด พบทั่วไปในคาบสมุทรมลายู เอเชีย อาจพบในภาคใต้ด้วย

ข้อมูลอ้างอิง : โสมอน การ์ดเนอร์ ฟินดา สิทธิสุนทร กองกานดา ชยามฤต ไบ่ปานาคใต้ - พิมพ์ครั้งที่ 1. - กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์ฉบับ. 2558 768 หน้า
ภาพประกอบ : ภาพใบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ภาพดอก : <http://www.cnm.frim.gov.my/Bio-Diversity-Databases/Gallery.aspx?page=383&keyword=Alangium%20rotundifolium>

ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงได้ถึง 35 เมตร ลำต้นกลมตรง มีพองสัน เปลือก สีน้ำตาลอมเทา เรียบถึงแตกเป็นเกล็ดเล็กน้อยหรือแตกเป็นแผ่นตื้น มีช่องอากาศขัดจำนวนมาก เปลือกมีสีครีมอมเหลือง หรือมีจุดสีส้ม มียางสีขาว ใบกว้าง 4-12 เซนติเมตร ยาว 8-24 เซนติเมตร ออกสลับ เรียงเวียนบนกิ่ง รูปขอบขนานแกมรี ถึงรูปไข่กลับ ปลายทู่หรือแหลมสั้น โคนทู่ถึงกลมหรือกึ่งรูปหัวใจ ขอบไม่จักหรือเป็นพู ใบแก่เนื้อคล้ายหนัง เกลี้ยงหรือมีขนละเอียด โดยเฉพาะบนเส้นใบหลักด้านบน ค่อนข้างมีขนแน่นโดยเฉพาะบนเส้นใบด้านล่าง เส้นใบหลักจากโคนใบ 1 เส้น จมเล็กน้อยด้านบน เส้นใบ 10-16 คู่ จมด้านบน เห็นชัดด้านล่าง เส้นใบย่อย คล้ายชั้นบันได เห็นชัดด้านล่าง ก้านใบยาว 2-3.5 เซนติเมตร มีขน หูใบยาว 0.5-1 เซนติเมตร เชื่อมติดกันเป็นคู่ มีขนละเอียดถี่ถี่ ทั้งรอยแผลแคบข้างก้านใบ (กึ่งรอบกิ่ง) กิ่งอ่อนล่ำ มีรอยแผลใบชัด มีขนสีน้ำตาลสนิม แน่นเมื่ออ่อน ช่อดอกกลมแน่น ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้น ออกเดี่ยวที่ซอกใบ หุ้มด้วยหนามแข็ง หรือเกล็ด มีใบประดับรูปสามเหลี่ยม 2-4 ใบ ยาว 0.5-1 เซนติเมตร อยู่ที่โคนของช่อกลม แต่ละดอกจมอยู่ในโพรง ติดกันเป็นช่อกลมทั้งหมด กลีบรวมเชื่อมกันยกเว้นที่ปลาย เกสรเพศผู้หรือรังไข่โผล่พ้นดอกเล็กน้อยเมื่อแก่เต็มที่ ช่อดอกเพศผู้ขนาด 2.5-3.5 เซนติเมตร บนก้านยาว 2-3.5 เซนติเมตร มีหนามเล็กน้อยแต่ละดอก เกสรเพศผู้มี 2 อัน ยาว ได้ถึง 8 มิลลิเมตร ก้านชูอับเรณูแยกหรือโคนเชื่อมติดกัน อับเรณูยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายสั้นชัด ช่อดอกเพศเมียขนาด 2-3.5 เซนติเมตร บนก้านยาว 3-5 เซนติเมตร มีหนามชัด แต่ละดอกมีรังไข่ 1 อัน และยอดเกสรเพศเมียเล็กเรียวยาว 1-1.5 มิลลิเมตร ผล ขนาด 5-12 เซนติเมตร บนก้าน อ้วนล่ำยาวได้ถึง 5 เซนติเมตร กิ่งทรงกลมหรือหนาใหญ่ เปลือกหนามีเปลือกกรูปรวย ยาวได้ถึง 1 เซนติเมตร (คล้ายทุเรียน แต่ไม่แหลมเท่า) สุกสีน้ำตาลทอง แก่แตกไม่สม่ำเสมอ ผลย่อยจำนวนมาก ล้อมรอบด้วยเนื้อนุ่มรอบๆ แกนกลาง หายาก พบในป่าดิบที่ต่ำค่อนข้างสมบูรณ์ จังหวัดสงขลา นราธิวาส ยางมีพิษ

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, ไชมอน ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z). กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า
ภาพประกอบ : <https://www.flickr.com/photos/adaduitoka/14380605208>

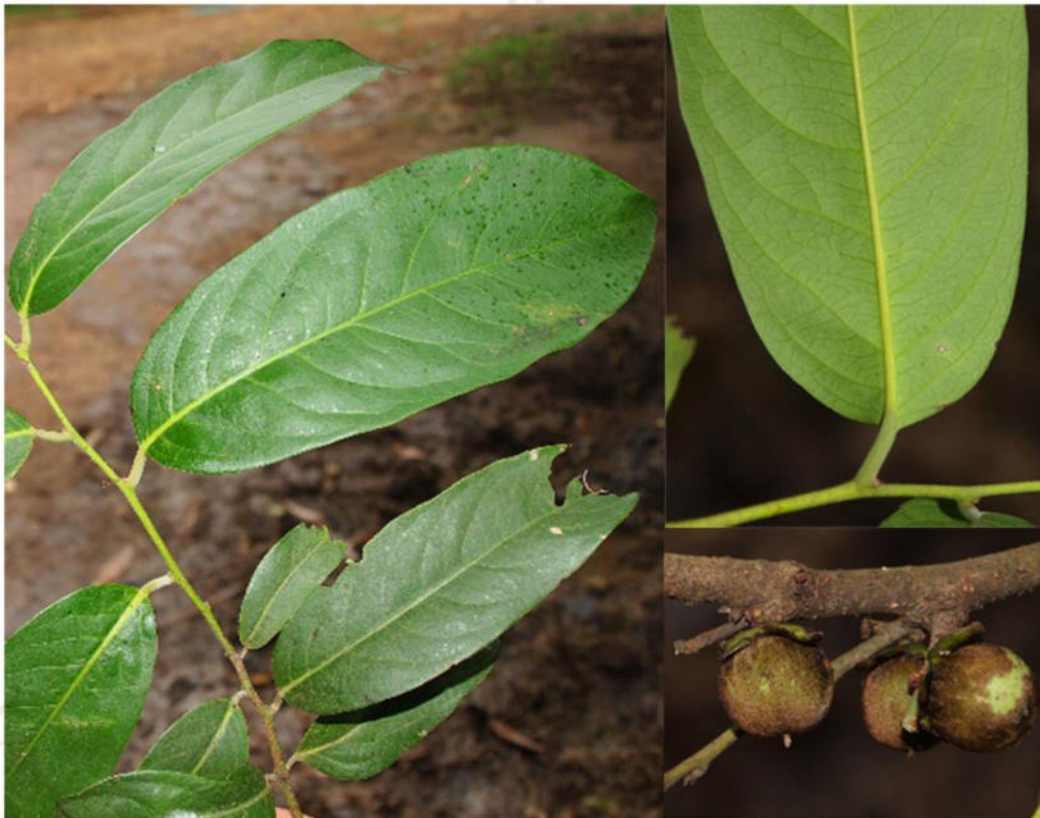
พญารากดำ

Diospyros variegata Kurz

EBENACEAE

ชื่ออื่น : น้ำจ้อย พลับดำ มะเขือเถื่อน อีดำ

ไม้ต้นขนาดกลาง สูง 10-20 เมตร ไม้ผลัดใบ ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีดำแตกเป็นสะเก็ด กิ่งอ่อนเกลี้ยง ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนาน ยาว 15-30 เซนติเมตร ปลายมน หรือเป็นติ่งแหลม โคนสอบหรือมน ขอบเรียบเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบหนา และเกลี้ยง ดอก ออกตามซอกใบ ดอกแยกเพศอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้ ออกเป็นช่อสั้น ดอกเพศเมียออกเดี่ยว ๆ กลีบเลี้ยง 4 กลีบ กลีบดอกรูปคนโท ปลายแยกเป็น 4 กลีบ ผลรูปกลม ขนาด 3-4 เซนติเมตร มีกลีบเลี้ยงติดทน

ข้อมูลอ้างอิง : http://biodiversity.forest.go.th/index.php?option=com_dofplant&view=showone&id=813

ภาพประกอบ : <http://crassa.cocolog-nifty.com/blog/2015/07/diospyros-varie.html>

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

พญารากเหือง

Parartocarpus venenosa Becc.

MORACEAE

ชื่ออื่น : หลีแคม พะยูม ลูกโยน ตาปอเยาะ

ไม้ต้น สูง 30-40 เมตร เรือนยอดค่อนข้างกลมถึงแผ่กว้าง เปลือกสีน้ำตาลเทา มีตุ่มขรุขระ หรือ ล่อนเป็นแผ่นบาง เปลือกชั้นในสีส้ม แผ่นใบรูปขอบขนาน รูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ ถึงรูปขนานแกมรูป หอก กว้าง 3.5-9 เซนติเมตร ยาว 10-17 เซนติเมตร ผิวใบเกลี้ยงเป็นมัน ปลายใบแหลม โคนใบสอบถึง มน เส้นแขนงใบ 9-12 คู่ ก้านใบยาว 3-5 เซนติเมตร ผล รูปไข่กว้าง เป็นพูโหนกนูนไม่สม่ำเสมอ กว้าง ยาว 10-18 เซนติเมตร มีตุ่มปลายแหลมสั้น ๆ ออกดอกระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม ผลแก่ประมาณเดือน กรกฎาคม-ตุลาคม พบในป่าที่ลุ่มต่ำตามชายป่าพรุและบางครั้งพบในป่าพรุทางภาคใต้ของประเทศไทย ในต่างประเทศพบที่มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เนื้อไม้ใช้ก่อสร้างภายในอาคารบ้านเรือน เมล็ดเมื่อต้มให้สุกรับประทาน ได้ ข้อควรระวัง เมล็ดดิบเป็นพิษมาก ถ้ารับประทานอาจทำให้ตายได้

ข้อมูลอ้างอิง : http://www.dnp.go.th/Pattani_botany/พันธุ์ไม้ป่าพรุ/พญารากเหือง/พญารากเหือง.htm

ภาพประกอบ : http://phytoimages.siu.edu/imgs/psol/Moraceae_Parartocarpus_venenosa

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

